

KATSOMUSKASVATUS KOSKETTAA IHMISTÄ LÄPI ELÄMÄN

KATI TERVO-NIEMELÄ
PÄÄTOIMITTAJA

Lämpimästi tervetuloa Uskonto, katsomus ja kasvatustieteiden aikakauskirjan toisen numeron äärelle. Aikakauskirjan päätarkoitus on tukea ja edistää uskontojen ja katsomusten sekä kasvatuksen laaja-alaista ja monitieteellistä tutkimusta ja julkaista aihepiiriin liittyviä tieteellisiä artikkeleita ja muita kirjoituksia.

Uskontoon, katsomukseen ja kasvatukseen liittyvät kysymykset koskettavat ihmisen koko elämänkaarta. Ihmisyyteen kuuluva muutos ja kasvu ei ole vain lapsuuteen ja nuoruuteen kuuluvaa eikä pääty aikuisuuteen siirryttäessä, vaan on vahvasti koko elämän jatkuva prosessi. Tämä koskee myös uskontoon ja katsomukseen liittyvää muutosta ja kasvua. Uskonto- ja katsomuskasvatuksen teemat ovat yksilöllisiä kysymyksiä, mutta ne ovat läsnä myös erilaisissa virallisissa ja muodollisissa sekä epävirallisissa ja epämuodollisissa kasvatuksen konteksteissa. Kysymykset ovat merkityksellisiä perheissä, seurakunnissa, kirkoissa ja muissa uskonnollisissa yhteisöissä, kouluissa ja oppilaitoksissa ja yhteiskunnan muissa instituutioissa.

Myös tässä aikakauskirjan numerossa tarkastellaan uskontoon, katsomukseen ja kasvatukseen liittyviä kysymyksiä eri elämänvaiheissa ja konteksteissa. Artikkelit käsittelevät uskonto- ja katsomuskasvatuksen kysymyksiä niin lapsuuteen, nuoruuteen, nuoreen aikuisuuteen kuin aikuisuuteen ja eri sukupolviin liittyvistä näkökulmista. Kysymyksiä tarkastellaan niin perheen ja uskonnollisten yhteisöjen näkökulmista kuin yhteiskunnan kasvatuksen eri konteksteissa kouluissa, muissa oppilaitoksissa ja puolustusvoimissa.

Tämä numero koostuu neljästä vertaisarvioidusta tieteellisestä artikkelista ja viidestä väitöskirjasta. Ensimmäisen tieteellisen artikkelin keskiössä on uskonnosta puhumisen kysymykset perheissä ja eri sukupolvissa. Uskontokasvatuksen aiemmassa tutkimuksessa uskonnosta puhumisen tarkastelu on jäänyt vähälle huomiolle. Artikkelit nostaa esille monia suomalaisten perheiden haasteita liittyen us-

konnosta puhumiseen ja puhumattomuuteen, mutta toisaalta tuo esiin katsomuskasvatuksen näkökulmasta myönteisiä muutoksia perheissä.

Toisessa artikkelissa tarkastellaan lasten osallisuutta Suomen evankelis-luterilaisen kirkon perhejumalanpalvelusten kaavoissa. Artikkelel osoittaa ainakin kaavojen tasolla perheille suunnattujen jumalanpalvelusten muuttuneen vahvemmin lapsen osallisuutta vahvistaviksi. Tämä näkyi artikkeleihin perusteella useilla eri tasoilla.

Kolmannessa artikkelissa pureudutaan opetuksen avoimuuden kysymyksiin rippikoulun ja peruskoulun uskonnonopetuksen konteksteissa. Artikkelissa tarkastellaan opetussuunnitelmien näkökulmista sitä, millaisin diskurssein opetuksen tavoitteiden avoimuutta ilmaistaan ja millaisia asemia, oikeuksia ja velvollisuuksia ne rakentavat oppijalle. Tutkimus osoittaa niin kiinnostavaa pysyvyyttä kuin muutosta näissä diskursseissa. Muun muassa rippikoulun osalta tämä on tarkoittanut siirtymistä uskon omaksumisesta auttamisesta osallisuuden diskurssiin. Tämä osallisuuden vahvistumisen painottaminen näyttäytyy evankelis-luterilaisen kirkon kontekstissa laajemminkin.

Aikakauskirjan neljäs tieteellinen artikkeli on englanninkielinen ja tarkastelee ammatillista kompetenssia uskontokasvatuksen ammattilaisten näkökulmasta. Tutkimuksen kohteena ovat sotilaspapit Suomessa ja Ruotsissa. Sotilaspapit ovat tutkimuksellisesti erityisen kiinnostava ryhmä, joiden työhön vaikuttavat välittömästi useilla eri tasoilla tapahtuvat muutokset. Artikkelel nostaa esiin mielenkiintoisia eroja Suomen ja Ruotsin sotilaspappien välillä. Molemmissa maissa sotilaspappien työhön kohdistuvat vaatimukset ovat muuttuneet, mutta kehityskulku on ollut osin erilaista.

Viidessä väitösidektiössä tarkastelun kohteena on uskontoon, katsomukseen ja kasvatukseen liittyviä kysymyksiä koulun uskonnonopetuksessa niin nuorten kuin pitkän linjan uskonnonopettajien näkökulmista ja kristillisen opiston, jumalanpalvelusyhteisöjen ja ammattiin kasvamisen näkökulmista. Toivottavasti viihdyt tekstien äärellä.

Olet tervetullut myös tarjoamaan tutkimustasi tai tutkimukseen pohjautuvaa kirjoitusta julkaistavaksi. Uskonto, katsomus ja kasvatustutkimus julkaisee tutkimusartikkeleita, katsauksia ja kirja-arvosteluja, jotka liittyvät uskonnon, katsomuksen ja kasvatustutkimukseen. Otamme lämpimästi vastaan ehdotuksia julkaistavista teksteistä. Kirjoitukset voivat liittyä kirkkojen ja uskonnollisten yhteisöjen sekä eri katsomusten kasvatusajatteluun ja toimintaan. Ne voivat tarkastella ilmiökenttää yksilöiden, kotien, koulun, uskonnollisten ja katsomuksellisten yhteisöjen ja/tai yhteiskunnan näkökulmasta. Kirjoitukset voivat käsitellä niin uskonnollisuutta kuin uskonottomuutta. Tutkimusartikkelit julkaistaan vertaisarvioinnin perusteella. Ohjeet tekstien tarjoamiseen löydät tämän aikakauskirjan lopusta ja osoitteesta <https://www.ukkt.fi/aikakauskirja/>.

Antoisia hetkiä aikakauskirjan äärellä.